Ulkoministeriö NEUVOSTORAPORTTI UM2018-00884

POL-30 Nissinen Matti(UM) 19.07.2018

Asia
Ulkoasiainneuvosto 16.7.2018

Kokous
16.07.2018 - 16.07.2018

Ulkoasiainneuvoston pääteemoina itäinen kumppanuus, Libya ja Pohjois-Korea. Ajankohtaisissa asioissa esillä olivat muun muassa Gazan tilanne ja Iran. Informoitiin Lontoossa 10.7. järjestetystä Länsi-Balkan-huippukokouksesta ja Itävallan puheenjohtajuuskauden painopisteistä. Kansainväliseen rikosoikeuteen ja humanitaariseen oikeuteen liittyen keskusteltiin korkean tason tehtävän perustamisesta.

Itäisen kumppanuuden 20/20-tavoitteiden toimeenpano etenee hyvin. Esille nousivat erityisesti yhteyksien lisäämiseen, energiaan ja nuorisoon liittyvät tavoitteet. Kumppanuudelle annettiin laaja tuki ja osassa puheenvuoroista nähtiin ensi vuoden 10-vuotisjuhla mahdollisuutena sekä pohtia kumppanuuden tulevaisuutta että viestiä siitä EU:ssa ja kumppanimaissa. Oikeusvaltio- ja demokratiakehitys ovat olennaisia. Ulkoministerikokous Itäisen kumppanuuden maiden kanssa pidetään lokakuussa Luxembourgissa.

Keskustelussa Libyasta painottuivat poliittinen prosessi, erityisesti vaalit, sekä talouskysymykset ja muuttoliike. EU:n läsnäolon Tripolissa koettiin olevan tärkeää. Yksimielisiä oltiin myös EU:n tuesta YK:lle. Korostettiin, että vaalit tulee pitää Pariisin kokouksessa sovitun aikataulun mukaisesti. Osa puolestaan painotti, että tärkeämpää kuin aikataulu on se, että vaalien oikeudelliset edellytykset, käytännönjärjestelyt ja turvallisuus on varmistettu. Huomioitiin myös öljykysymyksen ja poliittisen prosessin tiivis yhteys. Muuttoliikkeen osalta näkemykset odotetusti erosivat enemmän, osan peräänkuuluttaessa inhimillistä lähestymistapaa, toisten painottaessa ulkorajojen hallintaa. Poliittisen prosessin sekä talouskysymysten osalta tarkastellaan vielä, minkälaista lisätukea voitaisiin Libyalle antaa, mm. vaalivalmisteluihin.

Muissa asioissa keskusteltiin Amesburyn myrkytystapauksesta. OPCW:n riippumaton tutkinta on käynnissä myrkytyksestä. Korostettiin olevan tarve jatkaa EU:n toimintakyvyn vahvistamista hybridiuhkiin puuttumiseksi.

Epävirallisella ministerilounaalla käytiin tiivis keskustelu Pohjois-Koreasta.

Kokouksen aluksi keskusteltiin Gazan tilanteesta, missä vallalla on pahimmat väkivaltaisuudet vuoden 2014 jälkeen. Nähtiin tärkeänä, että kaikki EU-maat pitävät viestintäkanavat auki ja antavat täyden tuen YK:n ja Egyptin pyrkimyksille. Kolme yhteistä tavoitetta ovat: 1) väkivallan lopettaminen, 2) siviilien tilanteen lievittäminen ja 3) palestiinalaisosapuolten sisäisen sovinnonteon elvyttäminen.

Ydinohjelmasopimuksen (JCPOA) osalta viitattiin sopimuksen 6.7. Wienissä järjestettyyn JCPOA:n yhteiskomission ministeritason kokoukseen. Kokous oli ensimmäinen, joka järjestettiin ilman USA:ta. Kiitettiin mukana olleita maita sitoutumista. Toistettiin, että Wienin kokouksen viestit olivat myönteisiä. Ydinohjelmasopimuksen toimeenpano etenee.

Nostettiin lisäksi esiin 16–17.7. järjestettävä EU-CELAC-ministerikokous sekä 17.7. järjestettävä Somalia-kumppanuusfoorumi.

Informoitiin lyhyesti 10.7. Lontoossa järjestetystä Berliini-prosessin alaisesta Länsi-Balkan-huippukokouksesta. Huippukokous keskittyi seuraaviin kolmeen teemaan: 1) taloudellinen vakaus, 2) turvallisuus ja 3) hyvät naapuruussuhteet ja sovinnonteko.

Muistutettiin lisäksi lokakuussa järjestettävästä kolmannesta Välimeriunionin alueellisesta foorumista Barcelonassa.

Informoitiin lyhyesti Itävallan puheenjohtajuuskauden ulkopoliittisista painopisteistä ja mainittiin Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) Rooman perussäännön 20-vuotisjuhlavuosi sekä sitä koskevat neuvoston päätelmät.

Viitattiin elokuussa järjestettävään epäviralliseen ulkoministerikokoukseen Gymnichiin.

Itäinen kumppanuus

Todettiin aluksi, että keskustelun tarkoituksena on katsoa, miten kumppanuus on edennyt viime marraskuun huippukokouksen jälkeen, ja mihin keskitytään lokakuun ministerikokouksessa. Moldovan tilanne Chisinaun pormestarinvaalien tuloksen mitätöinnin jälkeen nähtiin huolestuttavana ja sitä tulee seurata tarkkaan. Huoli esitettiin myös Armenian keväisestä vallanvaihdoksesta. Kahdenvälisesti kumppanien kanssa kolmen assosiaatiosopimuksen (AA) tehneen maan (Ukraina, Moldova, Georgia) kanssa AA:n toimeenpano jatkuu ja näistä Ukrainan kanssa on edellisellä viikolla pidetty onnistunut huippukokous. Kolmen muun kumppanimaan kanssa kahdenväliset suhteet ovat kehittyneet. Armenian kanssa CEPA-sopimus mahdollistaa suhteiden kehittämisen huomioiden maan sitoumukset myös Euraasian talousunionissa. Lisäksi Armenian kanssa oli kesäkuussa ensimmäinen kumppanuusneuvosto ja tapaaminen uuden PMI Pashinianin kanssa heinäkuussa. Azerbaidzhanin kanssa sopimusneuvottelut ovat käynnissä ja viime viikolla ratifioitiin kumppanuusprioriteetit.

Huippukokouksessa sovittujen 20/20-tavoitteiden (*20 deliverables for 2020*) toimeenpanossa on edistytty. Jäsenmaiden puheenvuoroissa annettiin vahva ja yksimielinen tuki kumppanuudelle ja 20/20-tavoitteiden toimeenpanolle. Turvallisuusyhteistyöstä nostettiin esille turvallisuussektorin uudistamistyö Ukrainassa, mistä myönteinen kehitys on kansallisen turvallisuuden lain hyväksyminen. Sen kautta parlamentin valvonta mm. tiedustelutoiminnasta vahvistuu.

Oltiin yhtä mieltä myönteisestä kahdenvälisestä kehityksestä kumppanimaiden kanssa. Keskityttiin huippukokouksessa sovittuihin 20/20-tavoitteisiin, jotka ovat onnistuessaan poliittisesti merkittäviä. Onnistuessaan tavoitteilla on vaikutusta kumppanimaiden taloudelliseen ja poliittiseen kehitykseen sekä EU:n suhteisiin niiden kanssa. Kyse on EU:n ulkopolitiikan strategisesta merkityksestä. Painotettiin itäisen naapuruston merkitystä EU:n vakaudelle ja turvallisuudelle. Työtä jatketaan neljällä prioriteettialueella: hallinto, talous, yhteyksien kehittäminen ja yhteiskuntien vahvistaminen. Kauppa kaikkien kuuden kumppanimaan kanssa on kasvussa, mutta erityisesti DCFTA-maiden kanssa. Tämä on sen ansiota, että tuetaan talouden kehitystä ja muun muassa pk-sektoria. Näiden osalta olennainen askel on ollut lainojen myöntäminen paikallisessa valuutassa, mikä on tukenut taloudellista toimintaa. Hiljattain Minskissä epävirallisessa kumppanuusdialogissa keskusteltiin roamingista ja sen laajentamisesta. Hallinnon vahvistamisessa nostettiin esille AA-maiden julkisen hallinnon strategiat ja käytössä olevat tulojen sähköisen ilmoittamisen järjestelmät.

Yhteyksien lisäämisen osalta mainittiin, että viiden kumppanin kanssa on tehty sopimus TEN-T-verkoston laajentamisesta ja vastaava solmitaan myös Georgian kanssa. Energiayhteyksien osalta mainittiin eteläisen kaasuputken (Southern Gas Corridor (SGC) uusien osuuksien avaaminen. Myös energiatehokkuus nostettiin tärkeänä ja tätä koskien EU:lla on hanke mm. Ukrainassa koskien asuintalojen energiatehokkuutta. Energiatehokkuuden kautta voidaan kehittää myös kumppanimaiden riippumattomuutta tuontienergiasta.

Huippukokouksessa oli sovittu nuorisopaketista. Tbilisissä avataan itäisen kumppanuuden hankkeen turvin eurooppalainen koulu, jossa syyskuussa opinnot aloittaa 30 oppilasta eri IK-maista. Opetus on monikielistä ja tarkoitus on opettaa eurooppalaista kulttuuria ja historiaa. Yli puolet oppilaista saa stipendin ja tällä voidaan varmistaa, että kouluun pääsevät lahjakkaat eivätkä vain varakkaat. Stipendipohjaisuus on lisännyt kiinnostusta kouluun myös muissa kumppanimaissa. Nuoriso-ohjelmasta IK-maissa on hyötynyt jo yli 32 000 nuorta. Muutoinkin kumppanuudesta nähdään olevan suuri hyöty kansalaisille. Tässä halutaan luoda enemmän mahdollisuuksia ja ylipäätään halutaan investoida nuorisoon. Teemoista painotettiin esimerkiksi sukupuoleen liittyviä asioita. Euroopan naapuruuspolitikan (ENP) uudistamisen jälkeen on yhteistyössä räätälöidympi lähestymistapa ja maihin halutaan viedä vakautta. Muutaman vuoden aikana on edistytty uudistuksissa ja tässä myös jäsenmailla on tärkeä rooli.

Edistystä koskien mm. investointeja, energiaturvallisuutta ja hyvää hallintoa korostettiin. Korostettiin demokratian ja kansalaisyhteiskunnan merkitystä. Todettiin, että IK on tärkein modernisaation ja uudistusten väline

kumppanimaissa ja uudistusten konteksti on hankala, kun viidessä maassa kuudesta on jäätynyt konflikti. Eräiden kommenttien mukaan IK on EU:n tärkein vakauden ja turvallisuuden instrumentti naapurustossa ja muistutettiin 20/20-tavoitteiden läpileikkaavista teemoista.

Strateginen viestintä nostettiin esille useassa puheenvuorossa ja myös EU:n strategisen viestinnän työtä kiitettiin. Muistutettiin, että strateginen viestintä ja hybridiuhkien torjunta on olennaista myös tulevia vaaleja (Ukraina, Moldova, Armenia) silmällä pitäen. Muistutettiin yhteistyöstä myös ESTF:n ja Helsingin hybridiuhkien keskuksen sekä Naton vastaavien välillä. Painotettiin strategisen viestinnän ja disinformaation osalta, että pitää löytää järkeviä tapoja torjua Venäjän disinformaatiota. Se pitää tehdä tavalla, joka ei ole eurooppalaisten arvojen vastaista tai uhkaa vapaata lehdistöä. Eräissä puheenvuoroissa painotettiin myös itsenäisen median tukemista, myös EED:n kautta.

Eräät maat toivoivat keskustelua kumppanuuden tulevaisuudesta ja muistuttivat, mihin ollaan kumppaneina sitoutuneita. IK:ta pidettiin tärkeänä tapana edistää eurooppalaisia arvoja tänä haastavana aikana. Viitattiin Helsingin US-RU-kokoukseen, mikä erityisesti edellyttää tuen vahvistamista IK-kumppaneille. Joidenkin puheenvuorojen mukaan kumppanuuden menestys riippuu siitä, mitä tehdään pitkällä aikavälillä. Todettiin, että ensi vuonna vietetään itäisen kumppanuuden 10-vuotisjuhlallisuuksia - kumppanuutta pidettiin menestyksenä, jota pitää juhlia. Nähtiin 10-vuotisjuhla mahdollisuutena puhua siitä, miten seuraavien kymmenen vuoden aikana aiotaan kehittyä ja mitä tapahtuu vuoden 2019 jälkeen. Eräiden näkemysten mukaan tulee pohtia, pitäisikö tulevaisuudessa olla enemmän differentiaatiota. Tämä nähtiin oikeana aikana puhua kumppanuuden tulevaisuudesta vuoden 2020 jälkeen. Painotettiin, että IK on EU:n ulkopolitiikan prioriteetti.

Suomi kiitti 20/20-tavoitteiden edistyksestä ja jaetusta raportista, jonka mukaan etenemistä on tapahtunut sellaisilla sektoreilla kuin strateginen viestintä, pk-yritysten mahdollisuuksien tukeminen sekä nuorison koulutus. On selvää, että IK tuo konkreettisia hyötyjä kansalaisille ja vahvistaa yhteiskuntien resilienssiä. Kaikkien kuuden kumppanin mukanaoloa tarvitaan, eikä pitäisi jakaa kumppaneita ryhmiin ja luoda uusia pysyviä rakenteita. Räätälöity ja maakohtainen lähestymistapa on edelleen voimassa sekä nk. more for more -periaate. Uudistukset ovat kumppanuuden keskiössä ja hiljattaiset kehityskulut kumppanimaissa osoittavat, miten tärkeää on panostaa korruptionvastaisiin toimiin ja oikeuslaitokseen. Moldovan tilanne vaatii nyt erityishuomiota. Resilienssiä disinformaatiota ja hybridiuhkia vastaan tarvitaan, ja tämä koskee sekä EU:ta että kumppanimaita. EUH:in East Stratcomin saama lisärahoitus on hyvä asia. Voimme myös oppia paljon kumppaneiltamme jakamalla kokemuksia ja hyviä käytäntöjä.

Todettiin lopuksi keskustelun tukevan hyvin valmistautumista lokakuun ministerikokoukseen. Painotettiin sitä, että kaikkien kuuden kumppanimaan kanssa on viime vuosina edistytty ja tärkeää on tukea uudistuksia eikä poliitikoita. Kuten todettiin, yhteiset arvot ja demokratia, oikeusvaltio sekä kansalaisyhteiskunnan rooli ovat keskeisiä. Pitää olla selkeä EU:n prioriteeteista. Helsingin kokouksen päivänä korostettiin erityisen tärkeänä osoittaa tuki kumppanimaiden suvereenisuudelle ja alueelliselle koskemattomuudelle, ml.

koskien Krimiä. Tämä oli myös keskeinen viesti EU-Ukraina-huippukokouksessa edellisellä viikolla.

Libya

Keskustelussa Libyan osalta olivat esillä kolme pääasiaa: EU tukee yksimielisesti YK:n Salamén työtä poliittisella raiteella. Vaalit on kiireellinen asia, mutta niin myös niiden huolellinen valmistelu. EU katsoo mitä enemmän se voisi tehdä vaalien valmistelun tukemiseksi. Toisena kohtana EU voi myös katsoa, onko jotain tehtävissä öljytulojen tasapuolisemman jakautumisen varmistamiseksi tai öljytulojen jakautumisen seurannaksi. Öljytuloja koskevat kiistat ovat suoraan yhteydessä poliittiseen prosessiin. Kolmantena muuttoliikekysymys vaatii yhteisiä ratkaisuja ja ratkaisukeskeistä lähestymistapaa. Libya tarvitsee EU:n apua. Muuttoliikevirta Italiaan on vähentynyt, mutta kulkijat ovat siirtyneet läntiselle reitille. Asiaa aiotaan käsitellä tulevaisuudessa ulkoasiainneuvoston istunnossa.

Todettiin EU-delegaation tilojen vihkiminen käyttöön Tripolissa. Nyt EU on palannut fyysisestikin takaisin Tripoliin, mikä mahdollistaa myös paremman seurannan EU-rahoitteisiin projekteihin. Muistutettiin, ettei yhteistyö ole kuitenkaan koskaan ollut katkolla - nykyinen EU:n tuki Libyalle on yhteensä noin 350 miljoonaa euroa. Poliittisesta prosessista todettiin EU:n tuki YK-johtoiselle prosessille, myös EU:n kvartettijäsenyyden kautta.

Keskusteltiin myös, että EU:n tulee pitää kiinni siitä, että vaalit järjestetään ja niille on kunnossa oleva perustuslaillinen pohja. Peräänkuulutettiin vaalien järjestämistä Pariisin kokouksessa sovitun aikataulun mukaisesti. Vaalit tulisi järjestää sovitun mukaisesti - muussa tapauksessa Libyassa saatetaan päätyä sotilaalliseen ratkaisuun. Painotettiin myös alueellisten kumppaneiden merkitystä. Libyalaisten tulee ymmärtää mistä ne äänestävät. Tulee myös olla riittävät vakuudet siitä, että kaikki osapuolet hyväksyvät vaalien tuloksen. Vaalikomissio tarvitsee muutaman kuukauden valmisteluihin. Keskusvaalikomission toimistoon tehty terrori-isku jokunen viikko sitten tuhosi kaiken konkreettisen, ja koko vaalikomission työ täytyy rakentaa alusta uudelleen.

EU:n tulee tukea vaalikomission työtä, myös toimistotilojen korjaamista. Asiaa aiotaan tarkastella, samoin kuin mahdollista monitorointimissiota vaaleja varten. Joissain puheenvuoroissa pohdittiin Libyan lomaa halua poliittiseen ratkaisuun. Ehdotettiin, että ehkä EU:n tulisi ehdollistaa rahoitustaan. Peräänkuulutettiin yhtenäistä EU:n Libya-strategiaa. Painotettiin kuitenkin, että poliittisen prosessin tukeminen on strateginen prioriteetti ja ehdottoman tärkeää koko alueen vakaudelle.

Tuorein öljyalueen kriisi on nyt jo ohi, mutta niiden taustalla olevat ongelmat ovat edelleen olemassa ja voivat leimahtaa uudelleen koska vain. Öljy on vipuvarsi poliittista prosessia kohtaan. Eräissä puheenvuoroissa todettiin, että tulee varmistaa, että öljynmyynti on yhden instituution harteilla, eikä rinnakkaisia rakenteita tule. Öljyn maailmankauppahinta vaikuttaa asiaan, erityisesti kun Libyan öljyn laatu on hyvä. Puheenvuoroissa tuotiin esiin, että harkitaan mandaatin antamista myös öljykaupan valvomiseen. Öljyn osalta tärkein näkökulma on tulojen tasapuolinen jakautuminen. On korruptiota ja varojen ohjausta muualle kuin mihin niiden kuuluisi mennä. Tämä on hyvin tärkeä asia

libyalaisille, sillä öljytulot ovat huomattavat. Korostettiin, että EU:n tulee tarkastella miten se voisi auttaa libyalaisia enemmän talous-, sosiaali-, terveys- ja koulutussektoreilla.

Kolmantena aiheena nostettiin esiin turvallisuuskysymykset keskittyen muuttoliikkeeseen. EU voisi tehdä enemmänkin rajavalvonnan tukemisessa, erityisesti Libyan etelärajalla. Todettiin, että operaatio Sophialla on mahdollisuus siirtyä toimimaan myös Libyassa. Näin operaation kautta voitaisiin paremmin tarkkailla esimerkiksi sitä miten hyvin rannikkovartiosto noudattaa ihmisoikeusstandardeja. Tämä myös lisäisi operaation kapasiteettia. Muuttoliikeyhteistyön osalta painotettiin, että libyalaiset tulee ottaa mukaan, jotta yhteistyö kantaa hedelmää. Tällöin tulee olla kumppanuuden ilmapiiri. EU-AU-YK työryhmän työ on toiminut, osin juuri siksi, että Libyan viranomaiset ovat tukeneet työtä. Yhteensä noin 28 000 henkilöä on palautettu lähtömaihinsa. Libyasta Eurooppaan tulijoita on 85% vähemmän kuin viime vuonna. Muistutettiin myös EU Trust Fundin lisärahoituksesta.

Eräissä puheenvuoroissa nähtiin, että öljytuloja koskevan työn sekä muuttoliiketyön tulee olla rinnakkaisia raiteita joita edistetään yhtä aikaa poliittisen raiteen kanssa. EU:n tulee tukea UNHCR:aa ja IOM:aa. Todettiin, että vaaleihin keskitytään nyt oikealla tavalla, mutta niihin tarvitaan aikaa sekä painetta libyalaisten suuntaan. Todettiin huoli sotilasvallankaappauksen riskistä.

Libyan tapahtumat tulee ottaa huomioon, vaikka muuttoliikevirta onkin tyrehtynyt. Libyasta tulevien siirtolaisten määrä on todistetusti laskussa, mutta maassa on myös kansainvälistä suojelua tarvitsevia. EU:n tulisi pitää humaani lähestymistapa. Tulee katsoa myös etelä-Libyaa, jota kautta kulkee asesalakuljettajien reitti. Tulee myös huolehtia pidätyskeskusten elinolojen parantamisesta. Ihmisoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta tulee kunnioittaa. Tulee varmistaa, että ihmisten elinoloja parannetaan inklusiivisen prosessin kautta. Myös annetut lupaukset tulee pitää, viitaten avoimiin keskuksiin siirtolaisille. On kuitenkin vaikea pakottaa Libya tekemään tietyllä tavalla, vaan se tulee vakuuttaa samalle puolelle ja osoittaa sille kuuluva vastuu. Puheenvuoroissa pahoiteltiin tapahtumia viime viikkojen meripelastusoperaatioiden osalta. Hyvänä kuitenkin nähtiin se, että pakotteet ihmissalakuljettajia vastaan saatiin. EU:n tulee tukea YK-johtoista prosessia sekä pitää suoraa yhteyttä libyalaisiin.

Suomen puheenvuorossa todettiin tarve tuke YK:n toimintasuunnitelman toteuttamista, ml vaalien järjestäminen. Edellytysten vaaleille tulisi olla kunnossa ja turvallisuustilanteen riittävän hyvä. Öljytulojen tulisi jakaantua tasapuolisesti ja olla NOC:n valvonnassa. Suomi totesi myös EU-AU-YK työryhmän työskentelystä saadut hyvät tulokset. Tulee keskittyä erityisesti haavoittuviin ryhmiin, kuten lapset. Libyalla on oma vastuunsa.

Muut asiat

Amesburyn myrkytystapaukseen liittyen brieffattiin jäsenmaita viimeisimmistä tiedoista liittyen kahden Britannian kansalaisen myrkytykseen Amesburyn kaupungissa: toinen myrkylle kesäkuussa altistuneista henkilöistä on kuollut, toinen vakavasti sairas. Rikospaikkatutkinnan perusteella molemmat ovat altistuneet Novitshok-hermomyrkylle. Parhaillaan selvitetään tarkemmin

olosuhteita, joissa pullotettuna ollut myrkky on heihin tarttunut ja miten laajalle se on levinnyt. Kemiallisten aseiden kieltojärjestöltä on pyydetty riippumatonta tutkintaa, jota OPCW:n tutkijat ovat parhaillaan suorittamassa. Näytteet tullaan tutkimaan OPCW:n hyväksymissä laboratorioissa ja tutkinta toteutetaan kemiallisten aseiden kieltosopimus CWC:n mukaisesti.

Epävirallinen lounas/Pohjois-Korea

Lyhyt keskustelu, jossa käsiteltiin tapaamisia Yhdysvaltain sekä Etelä-Korean ja Japanin kanssa. Tavatut olivat EU:n tavoin yhtä mieltä siitä, että painetta Pohjois-Korean suuntaan on edelleen pidettävä yllä. EU on sitoutunut alueen turvallisuuteen. Alueen vakaus on Euroopalle tärkeää. Annettiin EU:n tuki tavattujen tahojen toimille ja todettiin viime vuoden päätelmien olevan edelleen ajankohtaiset. Korostettiin Yhdysvaltain merkittävää roolia.

Annettiin vahva tuki ydinaseettomalle Korean niemimaalle. Korostettiin käynnissä olevia konkreettisia pyrkimyksiä ratkaista Korean niemimaan tilanne. Ehdotettiin EU:n tuen lisäämistä ydinkoekieltosopimus CTBT:n voimaansaattamiselle ja Pohjois-Korean liittymiselle siihen.

Suomen edustajat

Valtiosihteeri Virtanen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	itäinen kumppanuus, Libya, Pohjois-Korea, UAN Ulkoasiainneuvosto
Hoitaa	**UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VNK, YM